

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden Mártzius 12-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia

A' Londoni Polgármester (Lord Major) Febr. 19-dik napján fényes ebédet adván, jelen voltak azon a' még ott lévő Ausztriai Cs. Fő Hertzegek és sok más fő személyek 's Kereskedők. Ugyan azon estve a' Polgármesterné adott igen fényes bált. A' szála, melyben a' bált adta, *Egyiptomi* izlés szerént volt felékesítettve, 's minden készülétek ahoz voltak alkalmaztatva. Az egész szála minden hozzátartozó oldalszobákkal egyetemben, gőz által volt kivilágosítottva, melly most a' legnevezetesebb világosító eszköz Londonban. —

Az Angliai Koronaörökös Hertzegnének férjül rendeltetett *Koburgi Leopold* Princz, Febr. 22-dik napján Londonba megérkezvén, Lord *Castlereagh* azonnal megjelent nálla, 's Kurirokat küldött ki *Windsorba* a' Királynéhoz és *Brighthonba* a' Régens Princzhez, s' azután Lord *Castlereagh*, ennek felesége, és a' házasulandó Princz, egygyütt ebédhez ültek. - Az összekeelésnek napját a' Régens Princz fogja meghatározni, melynek véghez menetele után, mint gondolják, azonnal egy követséget fog a' Régens Princz a' Parlamentomhoz küldeni, a' melly az új házasoknak háztartására kívántató költséget, ezeknek méltóságokhoz illó mérték szerént ki fogja rendelni.

Végezte a' Lord *Castlereagh* beszédjének, melly a' mult pénteki M. Kurirban felbemaradott: —

„Melly nagyon szeressék *Ferdinandust* az ő alattvalói, megtettik egyebek közt abból is, hogy mikor hazájába vissza ment, szekere elöl a' lovakat kifogván azt *Araju* eztől fogva *Madridig* magok vonták. Mikor ő a' Kortések' Constitúzióját semmivé tette, a' nép ő ellene telyességgel nem zúgott. Ott a' nép a' maga régi Constitúziójának azon részeit, mellyeket mi mint hibákat úgy nézünk, inkább betsűli, mint mi a' magunkénak legtökéletesebb részét. Egyéberánt meg is mütatta már most azt 30 esztendőktől fogva való tapasztalás, hogy nem jó ezt az alkotmányt égy-szerre egészszen felfordítani, azért, hogy némely fogyatkozásai megjobbittassanak. Igen ohajtanám én, hogy a' Spanyol Királynak módja lehetne arra, hogy a' maga Május' 4-dikén költ nyilatkoztatásának eleget tehessen, a' melyben szabad országlás' principiumai felől tett ígéretet, de a' mit még nem telyesíthetett; azonban még eljöhet ennek is az ideje. Hanem mikor lehetne ebből valami, ha mi azt az esztelenséget tselekednők, hogy Spanyol országban égygyik vagy másik résznek Dictatori módon pártját fognók, 's ekképpen veszedést és hadakozást gerjesztenénk között.

ők? Lehet-é azt kívánni, hogy a' Kortesek határnélkülvaló hatalommal visszaállítottassanak? Melly kegyetlenek és rútak voltak ezeknek némelly tselekedeteik! Generális *Abisbal* egy kis irást adván-ki a' Kortesek ellen, azért elfogattatott és az országból számkivettetett, 's midőn érette a' Kastiliai Tanács szót tett volna, azért ennek minden tagjai elfogattattak 's hasonló módon számkivettettek (halljuk! halljuk!). Generális *Palafox*, kit a' Kortesek *Minorca* szigetére küldöttek vala, ott a' tömlétben meg-halt. Az *Orensei* derék Püspököt, ezt a' valóságos jó hazafit, letették azért, hogy nem akarta aláírni a' Korteseknek azt a' nyilatkoztatását, hogy egyedül tsak a' nép a' *Fejedelem*; 's ez a' jó Fő Pap, a' ki Spanyol országnak illy sok jót tett vala, *Portugalliába* kéntelenített által futni, hogy életét megtarthassa (halljuk! halljuk!). 'S hát ilyen dolgokat tselekedő embereket nevez a' mi tisztelt Orátorunk *Britannus Korteseknek*? (halljuk! halljuk!). Hallván azt ez a' Parlamentum, hogy a' Britanniai Országlószék, a' *Liberalisok* mellett már szollott, és hogy mind a' négy főbb Hatalmasságok a' magok Madridban lévő Követeikre bizták, hogy érettek mindent megtegyenek, a' mit betsületesen megtenni lehet: ezen szószollásnak minden jó következéseit semmivé tenné az által, ha a' tisztelt Orátor' jóvállását megfogadná, 's a' többi. "

Ezen beszéd olyan foganatos volt a' Parlamentum előtt, hogy a' *Brougham* jóvállásának tsak 42, a' Ministerének pedig 123 voksok fogták pártját.

Leghevesebb beszédekre adtak alkalmatosságot a' Parlamentumnak mostani tanácskozásaiban az ezen békességes időkben fentartandó, szárazon és tengeren való fegyveres erők, 's az ezekre kívántató költségek: —

Lord *Grenville* arra emlékeztette a' Parlamentumot, hogy tartsa szorosán azon jushoz magát, mellyet az 1748 és 1762

esztendőkbéli békességkötések után gyakorlott, mert nyilvánvaló dolog az, hogy az Ánglus Ministerek azokat az Európai nagy Katona Hatalmasságokat akarják követni, kiket a' magok katona intézeteiknek terhe nyom. Veszedelemmel fenyegeti Angliának szabadságát 150,000 fegyvereseknek békesség' idején való fenntartatása, ha ez, az 1783-dik esztendővel össze hasonlítatik. Most a' szárazon való hadi erő 12 vagy 14 millió font Sterlinghen, akkor 1,600,000 vagy 1,800,000 fontban, a' tengeri erő most 6 vagy 8, akkor 2 milliókba került legfeljebb. Mitsoda környűlállások kívánniak most, Angliának minden haszna és politikája ellen, azt, hogy a' maga költségét ily nagyon nevelje? Végezetre jóvállotta *Lord Grenville*, hogy kérni kell a' Régens Princzet, hogy terjessze a' Parlamentum' eleibe a' katonaságnak mennyiségét, mellyet az Országlószék ebben az esztendőben fenn akar tartani, az arra kívántató költséggel egyetemben. "

Wynne nevű tag az alsó házban igen heves megjegyzésekre fakadott azon tengeri erőnek nagyságára nézve, mellyet az Országlószék megtartani akar: Az előbbeni Amerikai hadakozásnak végződésekor, úgy mond, még akkora tengeri ereje volt Fr. országnak, mint Angliának. *Hollandiának* hasonlóképpen, a' mellett, hogy ez Frantzia országgal is tartott. *Austria* házasságbéli egygyességben volt Frantzia országgal, 's Pruszszia is hozzá szított. Most ellenben az egész Frantzia tengeri erő semmivé lett, 's az ő szárazon lévő ármádái elszélesztődtek. Egy Európai Nemzetnek sinsen semmi hadi hajós serege. Most még is négy akkora az Angliai fegyveres erő, mint az Amerikai említett hadakozás után volt. *Jamaika* szigetén most 4000 emberünk van, akkor tsak 1900-ra volt szükségünk. Most már *Napkeleti Indiában* sinsen semmi nagy fegyveres erőre szükségünk, minekutánna ezen birtokainkat *Isle-de-France* szigetének

elnyerése által bátorságossá tettük. Szükséges lenne megmagyarázni, hogy mire való legyen hadi erőnknek ily nagy neveltetése, kivált már most, mikor a' nagy Hatalmasságok *keresztényi* módon akarnak országotlani (halljuk! halljuk! most L. *Castlereagh* kiáltott-fel). Mit teszen ez? Ha valamit teszen, átaljában vévén nem tehet egyebet, hanem, hogy egymásnak költsönösön megígérik, hogy Európának a' békességet meg akarják tartani. De hát kitől félünk? Az *Ámerikaiaktól*? Talám attól ijedtünk-meg, hogy esztendőnként egy-egy hajót akarnak építeni? Ha így van a' dolog, mi építtessünk kettőt. De nem így van a' dolog: mi arra vágyunk, hogy nagy számú fennálló armádát tarthassunk."

Barclay nevű tag a' jövedelemtől való adó ellen kelt ki igen nagyon, azt mondván, hogy ha tsakugyan meg kell maradni a' sok költségnek, inkább költsönözés által segítsenek a' szükségen, mint sem hogy az adózásnak ezt a' nemét fenntartsák. — *Horner* nevű tag igen jónak találta a' jövedelemtől való adónak megszüntetését: de nem költsönözés, hanem az armádának és a' tengeri erőnek megkissebbítettése által jóvállotta annak kipótoltatását."

Tierney: — „A' fegyveres erőnek, úgy mond, nem a' nagysága fenyegeti a' mi Constitúciónkat és szabadságunkat, hanem annak befolyása 's az azzal öszszesattoltatva lévő egyéb intézetek; és én ez ellen, ha lehetne, az országnak égygyik végétől fogva a' másikig szeretnék kiáltozni (halljuk! halljuk! halljuk!) Meg kellene mutatni, hogy szükséges ennek a' nagy katonai erőnek fenntartása; de mitsoda esmeretsége lehet ezzel a' Ministereknek, ha egyszersmind a' haza' szűkségeit is nem isméri? Nem megfundalta-é már a' Minister úr (*Castlereagh*) a' maga iparkodásai által egész Európának békességét? Nem viseli-é a' Kékpántlikát Európa' békességének és szabadságának bátorságba lett helybeztetésiért? Miért adatott a' nemes Lordnak a' Kék-

pántlika, ha ily véghetetlen nagyságú békességes armádát kell tartanunk? (Itt fennhangon kezdettek kiáltozni némelyek, és a' *halljuk* kiáltás hármásával folyt). *Anglia* az 1792-dik esztendőől fogva hadakozik, 's mi a' következése? az, hogy száron való erejét megsaporította, 's a' tengerit lejjebb szállította. Tengeri ereje most tsak 5000 emberrel több, mint 1793-ban volt, az armádája ellenben 30 ezerről 150 ezerre hágott. Nékem nintsen azeránt semmi gyanum, hogy a' Ministerek' plánuma a' légyen, hogy a' mi szabadságunknak alája ássanak, mert az ő plánumjok tsak annyira terjed, hogy helyeiket el ne vessessék. Nem is lehet azt tagadni, hogy egy bajszos lovastisztnek a' formája szebb ne legyen, mint egy hajós Kapitánynak. A' nemes Lordnak pedig a' száraz Európán való tartózkodása alatt gyanithatóképpen sok szép alkalmatossága lehetett, hogy a' hadi tudományak azon részében, melly a' katonai öltözetet illeti, a' maga esmeretséget gyarapítsa, 's úgy látszik, hogy az efféle képzelődések tettzenek néki, tsak az a' kár, hogy azért a' nép tartozik fizetni. "

Lord Castlereagh: — „Ez a' ház, úgy mond, 15 esztendőől fogva egészen hozzá szokott a' siránkozáshoz. Tsak a' közönséges hitelt tarthassuk-fel, az ország' képzelt szűksége magában elenyészik. Egyéberánt a' Ministerek éppen annyira távol vagynak attól, hogy a' száraz Európával a' katonai külső fényességben vetélkedni akarnának, mint a' milyen kevéssé látszik tanátsosnak nékiek az, hogy a' nemzetnek hadakozásbéli tüzet egészen kiálalni megengedjék. Mert akár melly állandónak lenni lássék is ez a' mostani békesség: ő (*Castlereagh*) tsakugyan nem lehet semmi békességhez Európában egész bizodalommal, mind addig, valameddig a' polgári hatalom a' katonai hatalomnak minden Státusokban felibe nem kapott. Az *Amiens*i kötés után 47,000 embert tartottunk-meg, pedig az akkori állapot öszsze

sem hasonlítottathatik a' mostanival. Egyébránt az, hogy a' tisztelt Orátor a' nemzet' eleibe apellál, 's a' maga intéseit az ország'nak égygyik végétől fogva a' másikig akarja harsogtatni, már e' nem egyéb, hanem csak az ellenkező résznek megszokott taktikája, az ő elveszett ügyének jele, és az az ő fellegvára, melybe magát mindenkor bevonni szokta, mikor észre veszi, hogy kívül tovább meg nem állhat. —

A' Felső házban ilyen magyarázatot tett Febr. 14. dikén *Lord Liverpool* a' békességben fennálló katonaságnak nagy számáról. Három tekintetben mondotta ezt szükségesnek lenni, úgymint a' plántatartományokra (coloniákra), *Irlandiára*, és magára *Angliára* nézve. — A' mi, úgy mond, először a' plántatartományokat illeti, ezek között Kanadának két annyi népe van most, mint 1792-tőben volt. A' Jamaikai és Caraibes szigeteken lévő őrző seregeinket csak két Szeretsen Regementekkel szaporítottuk, a' mellyeket nem jó lenne elosztatni. *Quadaloupe* szigetének visszaadása még mostanság meg nem eshetvén, ide is számos fegyveres seregek kívántatnak, valamint szintén *Szent Ilona* szigetére is, a' tudva lévő okokból. — A' mi *Irlandiát* illeti, ide a' rendnek és tsendességnek fenntartására 25,000 emberek kívántatnak. — A' mi magát Angliát illeti, ennek számára ugyan 9000 emberrel több őrző sereget tartottunk-meg, mint a' mennyi 1792-ben volt: de, hogy egyebet elhalgassunk, meg lehet jegyezni, hogy a' népnek száma is két millióval több most itt, mint 1792-ben volt. — A' mi a' Fr. országban lévő 30 ezer embereket illeti, ezekre nézve megígérte a' Minister, hogy ezekről más alkalmatossággal fog szollani, most csak azt jegyezvén-meg, hogy ezek nem ellenséges módon, hanem csak őrizetten vannak ott. —

A' Minister után *Lord Lansdowne* beszélt; sajnálotta a' népnek megszalattatását, a' melly könnyebbülést várt a' bé-

kességnek helyreállításától: — „'S hát, úgy mond, azért hogy *Kanadában* és *Angliában* a' nép megsaporodott, szaporítani kell az armádát is? Én eddig a' népnek nevedését boldogság' kútfejének lenni gondoltam: hanem arra tanít a' nemes Lord úr, hogy új veszedelmet szemléljek abban lenni, a' melly ellen fegyverbe kellessék öltöznünk. E' szerént tehát, ha országaink' lakosai szaporodnak, ellenségeink és nem barátaink szaporodnak; a' mit másutt a' politikai élet princípiumának tartanak, ez így nálunk rómlásnak okául szolgálna; minthogy most a' jó remétség' fokának, most *Ceylon* szigetének, 's majd ismét a' többeknek elfoglalása mindenkor több több seregek tartását kívánná tőlünk, valószínűleg nem lehetne felőllünk egyebet mondani, hanem hogy mi, önnön boldogságunkban, vagy boldogságunk miatt, veszünk el. Tavaly 18 vagy 19 millió font Sterlingekre tétettek békességi katonai állapotunknak költségei; most 23 vagy 24 milliókra tétetnek. Hát talám veszedelmesebb *Szent Ilona* szigetén *Napoleon*, mint *Elba* szigetén volt. Hadi erőnknek ily nagy neveltetése, békességes esztendőben, valószínűleg igen szükségtelen. Ezért megszólíthatja a' nép az Országglószéket és a' Parlamentumot: —

Lord King azt mondotta, hogy ő úgy nézi a' ministeriumnak ezen plánumát, csak mint próbatételt, hogy megláthassa, hogy mennyire terjedjen-ki a' nép' türedelme 's a' Parlamentum' szolgálatbéli készsége (servilitása). Ha szükség van, úgy mond, erre a' békességi nagy katona állapotra mostanában, mitsoda katonai állapotot jóvállának nekünk a' Ministerek, ha *Bonaparte* a' thrónuson ülne? Szép princípium, hogy ha plántatartományainkba több őrző seregek kívántatnak, tehát Angliában is nevelnünk kelljen armádáink' számát 's több effélék. —

Febr. 23-ik napján is nevezetes ülése volt a' Parlamentumnak. A' tagok nagy

számmal össze gyülekeztek, előre megtudván, hogy a' *Westminsteri* polgárok' gyűlése ekkor fogja beadatni a' maga kérő levelét, melyben azt kívánja a' Parlamentumtól, hogy ne voksoljon a' jövedelemtől való adófizetésnek és a' békességes időre való igen nagy armádának fenntartására. Az ellenkező résznek legnevezetesebb tagjai jelen voltak, az alsó házban, s az előre bégyülekezett néptől nagy tisztelettel fogadtattak. Azt gondolta minden, hogy igen fontos beszédek fognak majd tartani a' Ministerek ellen. Ott voltak a' *Westminsteri* két nevezetes Képviselők is *Burdett* és *Lord Cochrane*, mindketten a' Ministerek ellen heveskedni szokott résznek esméretes tagjai. Nagy volt a' várakozás, de még nagyobb lett a' meglepetés! mert az ellenkező résznek egy *Hunt* nevű tagja, a' helyett, hogy a' Ministerek ellen kelt volna ki, magokat a' *Collegait* (az úgy nevezett *Oppositziót*) támadta-meg. — Legelőbb is *Toxot* kezdte-el oltsárolni, azt mondván, hogy ő volt *Ministerkorában* az, a' ki ezt a' jövedelemtől való taksafizetést *hat per centóról tizre* emelte. *Fox* jó patrióta volt, úgy mond *Hunt*, míg a' ministériumba bé nem lépett: de ott, ő sem volt jobb a' többinél. Mind így tettek a' híres *Whigsek*, a' nép' úgy nevezett barátjai; hivatalokkal és penziókkal telvén-el, mikor hatalmokban lett volna, akkor csak egy taksát is el nem töröltetett egygyik is. Ilyenek, úgy mond, a' mostani *Oppositzió*nak tagjai is; nintsen egy igaz patrióta köztök. A' nép' nagy inségere legkissebbet sem ügyelvén megtartják penziókat, 's azon hivatalaikat, mellyeknek *Sine Cura* a' neve, 's a' mellyeket még a' *Fox* idejében kaptak. *Ponsonby* úr 4000 font sterlingből álló penziót veszen; *Horner* úrnak 2000 font Sterlingei járnak azért, hogy az *Arcatei Nabob*' adósságát tisztába fogja hozni (liquidálja) a' mit soha senki végre nem fog hajtani. Maga *Brugham* úr is megsalta a' Parla-

mentomnak reformáltatása' dolgában a' Parlamentumot.

Ezen beszédnek hallására az *Oppositzió*nak legfőbb tagjai csak úgy mentek-ki a' Parlamentom' oldalfélt való ajtain, a' néptől letsúfoltatva 's lesütött fővel, a' mint lehetett. Voltak a' más részen, a' kik magok is szerették volna *Huntot* elhalgattatni, de ő, mint ha nem is tudná, hogy a' tulsó részen is vagynak, a' kiket érdekel a' dolog, folytában és végig felolvasta a' penziósok' és *Sine Cura* nevű hivatalosok' *laissez-trömát*, melyben maga *Lord Grenville* is, mint a' felső házbéli *Oppositzió*nak tagja, a' ministerium' mostani pártosaival egygyütt figurázott. —

A' mi magát a' dolgot, az az a' *Westminsteri* polgári gyűlés' kérését illeti, meghatározta a' Parlamentum, hogy azt *Burdett* terjeszsze annak módja szerint az alsó ház' eleibe: de minthogy már sokszor megtörtént, hogy az ő jóvállását senki nem szecundálta, tehát *L. Cochrane* is meghatározott módon kineveztetett annak secundálására.

A m e r i k a.

A' *Spanyol Király* vissza kívánja az úgy nevezett *Napkeleti Floridát* az *Amerikai* egygyesült Státusoktól. A' *Követje* által jelentést tétetett *Washingtonban* az *Elölülónél*.

Az *Ángliai* és *Amerikai Országlósnékek* egymással kereskedésbéli kötésre lépének vala. Ezt a' Kötést az *Amerikai Törvényhozó Gyűlések*' megfontolás alá vevén, a' *Képviselők*' Gyűlése ugyan megerősítette, de a' voksoknak csak 15 többsége által: a' *Senátus* pedig egészszen vissza vetette. Pártját csak 10 voksok fogták: ellene pedig 21-gyen voltak.

A' *Spanyol Király*' seregei szerentsés lépéseket tettek *Amerikának* két nevezetes pontjain, úgy mint a' *Mexicoi* vidéken és *Karthagenánál*. — Ezen két szerentsés történetek között az elsőről ekképpen fejezi-ki magát a' *Madridi* újság: — „*Mo-*

relós (e' volt'a' Mexikoi insurgensek' vezére), egy rettenetes, tudatlan, és fanaticus pap, ki a' maga ragadozása, 's kegyetlensége által minden lépéseit rettenetessé tette, de mikor keményen megátmadtatott mindenkor tsunyául elfutott, most tökéletesen megverettetvén, valami 600 követőivel egyetemben, kiket egy Oberstlajtnánt vezérlett, elfogattatott." — A' mi *Karthagénát* illeti, erről így szoll ugyan ezen újság: — „Az insurrekcióznak ezen nagy környékű főbb fészke, 's a' függetlenségnek oltalmazó bástyája, a' melyet külömbkülömb nemzetbéli híres tisztek vezérlettek, egy gyenge armádának, mellyet a' legbizonyosabb felszámolás szerint 6000 embernél többre nem lehet tenni, meg nem felelhete, 's a' t.“

Karthagena' elesésének környülállásait így rajzolják-le a' *Jamaika* szigetéről *Kingstonból* Dec. 30-dikán indult tudósítások: — „Ennek a' városnak elesése nagy dőfést ejtett az *Independensek'* ügyén. Ezt a' történetet a' leirhatatlan éhség okozta. Az azon való legnagyobb iparkodást, hogy a' városba eleséget lehessen bevinni, példanéikül való akadályok gátolták-meg. Egy hajó 15,000 hordó lisztel, éppen azonszempillanatban érkezett-meg, melyben a' város feladta magát. Még egy ilyen hajónak megérkezése egészszen megmentette volna a' várost. Azólta még 5 más hajók érkeztek-meg, azt gondolván, hogy még védelmezi magát a' város. Néhány hetektől fogva nem ettek a' városiak 's a' katonaság, ló, kutya, matska, patkány, potzegér, 's egyéb efféle állatok' husánál egyebet: de utóljára már efféle sem volt. Ilyen állapotban volt a' város, midőn a' lakosok magokat feladásra határozták, az őrző sereg pedig hajókra ülven, a' kikötőhelyet bé-

kerítve tartó *Spanyol* hajók között, mellyek semmi ellentnem állottak, a' tengerre kivezett, 's *Cayeshez* a' *St. Domingo*i partra kiszállott. Fegyvereit, ágyuit, és minden munitzióját elhozta. A' sereg' vezérének neve *Bolívar*; *Caraccasi* ember; olyan ember, a' ki sokat láiszik ígérni; a' revolutzióznak kezdetétől fogv 143-szor tsapott össze az ellenséggel. További plánuma az, hogy fegyveres erejét 4000 emberre szaporítván 's 20 hajót szerezvén, azzal az Amerikai partnak valamelly pontjára vissza evezzen, magát a' belsőbb vidékeken lévő independensekkel össze tsatólja, 's onnét azután égygyesített erővel hátulról jöjjön *Morillóra*, *Karthage*i ának elfoglalására. Két hónapak alatt gondólja, hogy célját elérheti; a' belső vidékeken lévő independenseket elég erőseknek tartja arra, hogy *Morillót* addig tartóztassák. Mitsoda sorsra juthattak *Karthagenában* a' *Jamaikai* Ánglusok, a' kiket *Morillo* ott meglepett, még nem tudhatni; beszéllik, hogy oda való bémenelete után négyet azonnal elfogatott.

L o m b a r d i a.

Ő Cs. K. Felségek Fébr. 25-dik napján délután *Majlandba*, a' lakosoknak nagy örvendezése között vissza érkeztek. Más nap' estve a' nagy theátrum' szalájában méltóztattak megjelenni, a' hol nagyon fényes és népes bál volt.

Bétsi születésű Titt. S e r e d i J ó s e f ú r, kinek boldogúlt édes attyát, mint nagy tapasztalású és tudományú, *Bétsi* Orvos Doktort, sok Magyar hazafiak esmerték és betsülték, a' mult napokban hasonlóképpen orvos Doktori Diplomát nyert a' *Bétsi* Universitásnál. Ez is egy szorgalmatos és szép tudományú ifiú.

Mártz. 9-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 342 forintot Váltótzálában. Egy Császári anrayért 15 fl. 58 kr.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 21.

A' Magyar Kurir 21-dik darabjához.

B é t s.

Hir-adás. — A' Cs. K. Közönséges-Statusadosságok' Kassája által ezennel közönségesse tétetik, hogy az 1815-dik esztendőben Mártziusnak 29-dik napján kezdődött, ötven millióból álló, költsönözés, már most kezárattotott, melyhezképpent itt Bétsben a' folyó Mártziusnak 8-dik napja után, a' tartományokban pedig az ott lévő Kassák által közönségesse tétendő nap után, semmi további bétevések el nem fogadtatnak.

Ugyantsak a' Bétsi Udvari Német ujságban jött-ki az itt következő tikkely is: —

„Alig mútatták meg magokat a' békességnek állandóságát reménltethető környűállások, hogy az ármádának jó számmal való kissebbítettése eránt azonnal rendelések tétettek oly célzással, hogy a' finansziának és a' tartományoknak könnyebülés szerzettessék. Már most az egészszen állandóvá tétett 's bizonyos kezességen fundáltatott békességnek elkövetkezésével megengedni méltóztatott ő Felsége, hogy a' katonaságnak szabadsággal való elbotsáttatása, melly eddig, a' 160 emberekből álló Kompániaknál 140 emberig tsak a' Német Gyalogságnál vala megengedtetve, minden Kompániákra kiterjesztődjön, úgy hogy mind ezek, 160 emberről 80-ra szálltathassanak-le, és hogy ez a' leszállítás még a' Vadászokra is kiterjesztethessek, a' hol eddig tsak egy-egy különös tekintet érdemlő esetekben történt a' szabadsággal való elbotsáttatás. Ez a' jóltévő rendelés sok ezer munkás kezeket vissza szerez a'

szántásvetés és kézi szorgalmatoskodás mellé, a' honnét az utóbbi háborus esztendőkben elvonattattak vala, 's eza' ditsősségesen vissza nyert békességnek egy igen fontos resultatuma, a' melly boldog jövendővel biztat bennünket.“

Ő Cs. Kir. Felsége kegyelmesen méltóztatott a' Cs. Kir. Kamara' Vice-Elölülőjét 's a' Szent István Rendje Ritterét, *Barbier Miklós Andrianus* Ritter urat, a' Státusnak tett 49 esztendőktől fogva való szolgálataira nézve, mind két nemen lévő maradékaival egyetemben, minden taksa fizetés nélkül, *Austriai Báróvá* tenni.

Elegyes dolgok.

Nápoly városában elégett Fébr. 13-dik napján estve a' *S. Carlo* theatroma, a' melly talám egész Európában leg szebb és legnagyobb volt. A' gyuladás úgy történt, hogy a' munkások egy minden féle gyuladó portékákkal tele lévő szobában egy lámpást, égve ott felejtettek, 's a' szoba' ablakai nyitva lévén, a' szél a' lámpásból széllyel szorta az eleven szikrákat a' könnyen lángot vető portékákra. Nagy szerentse, hogy a' theatrommal özszeragadva lévő Kiralyi ház megtartathatott.

Frantzia ország. — Az *Alsó Ligerisi* departamentben az itélőszék 16 embereket öt esztendőtol fogva hétig való fogságra ítelt, lármára ingerlő beszédért és a' lármás özsze gyülekezésekben való részesülésért.

Princz *Berry*, mint mondják, a' *Nápolyi* Kiralyi Familiába fog házasodni, és hogy a' *Nápolyi* Koronaörököst Aprilis végén Párisba várják, 18 esztendős leányával egygyütt.

Nemzeti Magyar Muzeumrol.

A' M. Kurir' Olvasói közzül azokra nézve, kik a' Pesti ujságnak néhány darabjaiban a' *Magyar Nemzeti Muzeumrol* kijött szép előadást nem olvasták, nemzeti kötelességnek tartottuk azt, ezen toldalékban egyszerre kinyomtatván, elküldeni: —

Hazafiui örömmel kezdünk ezen Intézet' állapotjának lerajzolásához; mivel előre érezzük, hogy minden érdemes Olvasóink velünk egygyütt fognak örvendeni mind fényes kezdetén, mind rövid idő alatt tapasztalt jeles nevededésén, mellyen a' Magyar Hazafiuság mintegy vetélkedve látszott iparkodni. Ezen nevezetes Intézet maga felállítását ama nagy lelkű Hazafiúnak Sárvári Felső - Vidéki Gróf *Szécsényi Ferentz Ur* Excellentiájának köszöni, a' ki a' Hazához, és a' Tudományokhoz vonzó szeretetből, az ő fényes Nemzetségeinek mintegy örökös tulajdonságaiból, jövedelmeinek nagy részét arra fordította, hogy mind azon munkákat összevegyűjtse, mellyek a' világnak akármelley részében a' legrégibb időktől fogva mostanig készültek, és akár egészen akár csak valamelley részben Magyar Országot illetik. Ezen nagy fáradságú és temérdek költségű igyekezete által összevászerte azt a' sok ezer kötetekből álló drága könyves kintset, a' mellynek Catalogusa a' nagy lelkű Grófnak költségén megkészült, és két jeles Tudósoknak: u. m. boldogúlt *Denis Mihály* Apátur, és boldogúlt *Engel Keresztely* Uraknak előljáró beszédjeikkel felékesítettén már 7 kötetben kinyomtatott. Ezen tudós lajstromok, mellyek tovább is folytatni fognak, nem jutottak ugyan a' Könyváros boltokba: hanem a' tudós Intézetnek, a' tudományok Pártfogóinak, és a' tudós

férfiaknak ajándékuul küldettek - meg. De ezen nemes lelkű Maecenás a' nyomtatott Könyveknek illy ritka és gazdag gyűjteményével meg nem elégedett: hanem egyszermind arra fordította bölts figyelmeségét, hogy a' tudós Kézirásokat is, mint a' tudományoknak hasonló segédeszközeit, megszerezze. Ezt is nagy költséggel és szorgalmatossággal végbe - vitte, és a' mit csak összevegyűjteni lehetett, költség kímélés nélkül megszerezvén annyi betses kézírásokat összeállított, hogy azoknak csak lajstromok három kötetekre megyen, és a' könyvek' lajstromához toldalékuul a' bőkezű fő Méltóságnak költségén most nyomtatatik. — Különös figyelmetességét fordította a' nagy Hazafi a' Magyar Országi Pénzek gyűjteményére is, mellyeket Tudós *Schönvisner* Apátur Ur által jeles magyarázatokkal megvilágosítatván, 2 részben Pesten kiadatott, és rézre metszett táblákkal is felékesítettett. Ezen tudós munkát utóbb *Tekint. Miller* Ferdinand Úr folytatta, 's így támadott az említett két részekhez egy nevezetes toldalék is, melly szinte úgy kinyomtatott. Ezen gazdag gyűjtemény, hogy még a' szekrénye által is hazafiuságot mutasson és gerjeszthessen, a' szép és nemes érzésű Méltóság válogatott Magyar Országi fákból 20 olyan díszes szekrényeket készítettett, mellyek ezen ritka gyűjteménynek látását kellemetesebbé és alkalmasabbá teszik. — Talált még a' nemes lelkű Grófnak szorgalmatossága olly más tudós tárgyra is, melly kevés embernek figyelmetességét nyerte volt eddig meg: de most megérdemli mindeneknek tudáját is. Öszevegyűjtette t. i. Magyar országának, és annak Koronájához kaptsolt tartományoknak mind nyomtatott, mind rajz-

zolt mapájit; úgy nem különben a' Magyarok által készült rézre metszett képeket, vagy Magyar Ország városainak, várainak, úgy Magyar Férfiaknak képeiket is. Melly gyűjtemény különösen megdagodott a' Magyar Országi Familiák' címereikkel és petsétjeikkel. Mind ezek szép rendbe szedettetvén különös tokokban tartatnak. — Minekutánna ezen nemzeti kintseknek gyűjteménye mind sokaságára, mind tellyeségére nézve nagyra szaporodott, a' nagy lelkű Gróf végbe vitte azon áldozatot, mellyre annyi esztendőök óta, 's annyi fáradsággal és költséggel törekedett. 1802-dikben az akkori Ország-gyűlésén be mutatta a' Nemzetnek ezen külömbféle ágú nagy ajándékát, mellyet akkor valaminő ő magas érzésű hazafiságból tselekedett, úgy azt a' nemzet is köz örvendezéssel, tisztelettel és báladatosfággal fogadta-el, 's hogy ezen nagy áldozatnak emlékezete örökre fentartassék, Szécsényi Országos Bibliothekájának (Bibliotheca Szécsényiano Regnicolaris) nevével tisztelte-meg; Ő Császári Királyi Felsége pedig *Ferencz Kegyelmes Urunk* oly kedvezéssel fogadta, hogy ezen köz haszonra felnyittatott Intézetet különös Diploma által megerősítette, és abban a' nagy lelkű Grófnak és az ő maradékainak megengedte, hogy az Intézethez a' Gondviselőt, és az alsóbb Tiszteket kinevezhesse. — Ezen országos gyűjtemény' bővítésére első tett szembetűnő lépést Nagy Méltóságú Gróf Szécsényi *Ferenczné* született Gróf *Festetics Juliána* Asszony Ő Excellentiája, midőn hasonló hazafiui lélektől élesztetvén a' férjének ajándékát szépen rendbe szedett, és elég bő ásványok' és érczek gyűjteményével gazdagította. — 1804-dikben ezen gyűjtemények öszveségesen Pestre hozattattak, és az egykori Paulinusok' Klastromának Bibliothekájában felállittatván, a' közönséges hasznóételre kinyittattak. A' nemes szívű nagy Hazafi meg nem elégedett első ajándékjával: hanem, minekutánna azt már

a' Nemzetnek tulajdonává tette is, fáradhatatlan buzgósággal szaporította, és mai napig is szaporítja. Illy nemes példa nem maradhatott foganatlan. Azért sok jeles Hazáfiak azt külömbféle adományokkal bővítették, úgy, hogy midőn 1805-dik esztendőben Pesten az említett Paulinusok' Klastromában közönséges Seminarium felállittatnék, ezen Országos Bibliothekának már tágasabb hely kívántatott, melly az akkori környülállásokhoz képest a' templom mellett lévő nagy Seminariumban választatott, 's 1806-dik esztendőben ezen Nemzeti Kints oda is által tétetett.

A' Hazafiaknak tudós munkákban tett adakozásaik, és sok jeles Férfiaknak gyakor látogatásaik világosan megmutatták, hogy a' Nemzet ezen tudós Intézetet igen nagyra betsűli. E' Nagy tekintet tehát azon gondolatot szülte, hogy az Intézetnek nagyobb kiterjedést adni, és tágasabb épületet szerezni méltó volna. Ezt egyéb Európai Nemzetek' példája tanátslotta. Nem látszott semmi helyesebb név, mint a' *Nemzeti Magyar Muzeum* neve, melly által egyszersmind a' Nemzeti ditsőségnek egy jeles emlékjel emeltetnék. Ez annál alkalmasabbnak látszott; mivel az új kiterjeszkedés szerént a' Muzeumba mind a' Természet adományai, mind a' mesterségek' művei felállittatni rendeltettek, hogy így a' hazának magzatai annak minden kintszeivel itten megismérkedhessenek. De e' végre szükséges volt, hogy az esztendőnként kívántató költségekről, és a' Nemzet méltóságához illő épületről is rendelés tétesék. A' Tisztviselők' fizetéseikre megkívántató Capitalisoknak megszerzése, és szaporítása nagy részben *Tek. Miller Ferdinand* akkori Bibliothecarius Urnak szorgalmatossága által ment végbe: hanem az épületnek való hely és költség nagyobb közbenjárást kívánt. *Jósef Cs. K. Fő Herceg*, Országunk Nádorispánya, a' Nemzeti ditsőség eránt való magas érzéséhez képest ezt fő gondoskodására méltónak ismérte,

és 1807-dikben Nagy Méltóságú *Grassalkovics Antal* Hercegnel azt végbevitte, hogy hazafiúi nagy lelkétől élesztetvén a' hatvani kapunkivül lévő tágas kertjet az Univerzitásnak Botanicus kertjével feltserélné, 's ezt ugymint a' városban fekvő díszes helyet a' Nemzeti Magyar Muzeumnak felépítésére ajándekozná. Így meg lévén a' hely, az épületnek Plánuma is megkészítettett, 's még azon esztendőben (1807) az Ország Gyűlésének elejébe terjesztetett. A' sok fontos foglalatosságok nem engedték ugyan, hogy az Ország Rendei e' tárgyról bővebben tanátskozzanak: de azt még is végbe vitték, hogy Nagy Méltóságú Gróf *Szécsényi Ferentz* Ő Excellentiájának adománya a' Nemzeti Muzeum fundálására fordíttassék. Ezen törvényes elfogadásnak igen nagy haszna lett; mert a' hazatért Követek sokakat jeles Summák' ajánlására bírtak. De fényesebb volt az 1808-dik esztendei Ország Gyűlésének rendelete; mert, midőn Nagy Méltóságú *Grassalkovics* Hercegnék ajándéka a' Törvénybe iktattatnék, az Ország Rendei által a' Nemzeti M. Muzeumra való felvigyázás az Ország Palatinusára bizattatott, és általjában megrendeltett, hogy minden Jurisdictionok, és magános személyek ezen köz hasznú célnak segítésére serkentessenek. Így rövid idő alatt 500,000 forint öszvegyűlt.

A' köz buzgoság mind inkább nevedni látszott, és 1810's 1811-ikben a' Nemzeti Muzeumnak gyűjteményei jeles ajándékokkal nevedtek. Nevezetesen az Ásványok' és Érczek' gyűjteménye annyira szaporodott, hogy már több szobákat kívánt's ugyan azért annak különös Gondviselő is rendeltetett. A' régi monumentumok, és a' magyar mesterségnek remekművei szinte azon szerént több és tágasabb helyet kívántak. De a' papiros pénznek változása miatt 1811-dikben az Intézetnek tőke pénzei annyira megkisebbittek, hogy a' szükséges épületeknek felállítatására már nem valának elegendők. Azért ugyan azon

esztendőben az Ország' gyűlésének elejébe terjesztetett egy bőséges tudósítás az Intézetnek nevedéséről, és akkori állapotjáról, egyszersmind javaslatok is tétettek a' tőkepenzkek' megszorításokról, és az alkalmas épületek' felállítatásáról. De ezen Ország' gyűlésén is sok fontos tárgyak gátolták a' Rendeket, hogy ezen tárgyról érdeme szerént nem tanátskozzanak; azért a' pénzbéli erőhöz képest azzal kellett megelégedni, hogy a' Muzeum' gyűjteményei, tsak jó állapotban tartassanak, és a' jövedelmek a' Tisztviselőknek fizetésére, és az épületnek megtartására fordíttassanak: de ezen kedvetlen környűllásokban is 1812 és 1813ban a' Hazafiaknak buzgoságok, és a' Tisztviselőknek szorgalmatoskodásaik által az Intézet sok részben gyarapodott: a' Bibliothéka, a' Magyar pénzkek' gyűjteménye, és az Ásványok 's Érczek, nem tsak szám szerént: hanem belső betsekre nézve is jelesen meggazdagodtak. Azon kivül új pénzbéli gyűjtemények is kezdettek: u. m. a' Görög és Római pénzekből, mellyek valóban e' rövid időhöz képest már most nagyobbnak neveztethek. A' nagy célhoz képest mindenkor nagyobbra törekedő igyekezet tanátsossá tette, hogy a' felállítandó épületekre, és azokkal öszve kaptolandó külömbféle használatokra tekintvén a' Botanicus Kertnél tágasabb hely, szereztessék. E' végből Mélt. Gr. Battyáni Antaltól a' Ketskeméti kapunál az Országúton lévő ház és kert megvétetett: ellenben a' Botanicus kert a' Nemzeti Muzeum' javára eladattatott. Ezen vásárlás a' helynek temérdek térségén kivül mindjárt azt a' hasznót hozta, hogy a' fenálló épületnek egy részében a' Tisztviselőknek alkalmas lakás készíttethetett, és a' természeti gyűjteményeknek illendő szobák rendeltethetnek. Ezen célhoz képest 1814-dikben az épület elkészítettett, és Augustushónapban a' természeti gyűjtemények, és a' Régiségek oda által szállíttattak, hogy így a' Nemzeti Muzeumnak legalább egy

része a' jövendőbeli maradandó helyét foglalja-el. De méltán reménylhetni, hogy azon nagylelkű Hazafiak, kik 1808-ikban olly bőkezű adakozással elősegítették ezen szép intézetet, nem sokára annak egy méltóságos épületet fognak állítani, mellyben az egész Intézetnek minden ágai, a' Nemzetnek ditsőségére, egygyütt díszeskedhessenek.

Ezen tudományos Intézetnek külömbféle kintsei három fő részekre vagynak felosztatva: u. m. I. A' Literatura tárgyaira; II. Az emlékeztető tárgyakra (Monumenta). III. A' Természet' és Mesterség' műveire. Az elsőben foglaltatnak 1). a' Magyar Országot illető nyomtatott Könyvek, és Mappák. Tsak egyedül a' könyveknek száma réá megy 7577 kötetre. — 2). A' Historiát, Geographiát, a' Pénzeket és Régiségeket illető segítő Könyvek, mellyek 2222 kötetből állanak. 3) A' Kézírások' gyűjteménye, melly az idő és a' tárgyak' rende szerént vagyon elintézve. Ez 21,210 Darabot foglal magában.

A' második rész két ágra oszlik: u. m. 1). A' Régiségekre, és 2). A' közép és újabb időket illető tárgyakra. Az elsőhöz tartozik a) a' Görög, Romai, és egyéb régi Pénzek gyűjteménye, melly öszveségesen 5016 Darabból áll. — b) a' Magyar Országban találtatott Római Bálványok, Eszközök, Edények, és Fegyverek. c) Római Koporsók, Felirások, Mértföld-jelek. d) Római Pecsétek és Gyűrők. — A' másodikhoz, u. m. a' közép és újabb időket illető tárgyakhoz tartoznak a) a' Magyar Pénzeknek tsak nem tökéletes gyűjteménye, melly 2772 Darabból áll. b) Magyar Czimerek, Czimeres Gyűrők, és Pecsétek. c) Régi magyar Fegyverek, és házi készületek, mellyek az idő rendje szerént vagynak elintézve.

A' harmadik fő rész ismét két ágra szakad: u. m. 1). a' Természet adományaira; 2) a' Mesterség műveire. — Az el-

sőhöz tartoznak a) Egy igen tellyes és tudományos rendbe szedett Ásvány' gyűjtemény, mellyben a' Magyar Országiak gazdag példákban látszanak; az itthon nem találtatók pedig külsőkkel pótoltatnak. Az egész gyűjtemény áll 5230 Darabból. b) A' Magyar Országi Ércz' gyűjtemény, az ő termő helyeikkel, és annya földekkel. c) Növények' gyűjteménye, mellyben minden Magyar Országban önként termő, vagy ide általültetett plánták feltaláltatnak. d) Minden Magyar Országi fák' gyűjteménye. e). A' Magyar Országi állatok' gyűjteménye. f) A' Magyar Országban kiásatott ritka állatoknak tsontjaik. — A' második ághoz tartoznak a' Magyar Mesterségnek művei, és a' Magyar Országban felállítatott Masiának vagy épületeknek modelláik.

Ezen nevezetes Intézetnek gondviselése és igazgatása az Ország Nádor Ispányának felvigyázása alatt a' következő Tisztviselőkre vagyon bizattatva. u. m. 1). a' Directorra, a' ki most Tek. és T. Brassói *Miller Ferdinand Jákob* Ur. Ennek fő igazgatása alatt vagyon az egész Intézet; ő téssen tudósításokat az Ország Nádor Ispányának, és egyenesen attól veszi a' megkívántató parantsolatokat, ő vezeti a' tudományos levelezéseket az Intézetnek nevében mind a' közönséges Hivatalokkal, mind a' Tudósokkal; ő teszi az apróbb költségeket, és azokrol számol; az ő kötelessége a' Nemzeti Muzeum' gyűjteményeit gyakrabban megnézegetni; 's az Intézetnek Tisztjei és szolgáljai az ő igazgatása alá vagynak rendeltetve; a' fizetése 2000 forint. 2). A' Bibliothekának Gondviselőjére, a' ki most Tek. és Tudós *Horváth István* Ur több Ns. Vármegyék' Tábla Bírája. Ezen érdemes Hazafit Ö Császári Királyi Fő Hercegsége Nagy Méltóságú Gróf *Szécsényi Ferencz* Ö Excellentiájának ajánlására, az ő isméretes jeles tudományára 's tapasztalt nagy szorgalmatosságára nézve az Országbírói Hivatalnak Titoknokjából méltóztatott Bibliothecariussá nevezni, melly

hivataljába 1816-dik esztendő Jan. 1-ső napján lépett. Fizetése addig is, míg az Intézetnek pénzbeli ereje a' fizetésre nézve más rendelést enged, 1000 forint. 3). A' Természeti Gyűjtemények' Első Gondviselőjére, a' ki most Tek. és T. *Tehel Lajos* Ur az Orvosi Tudománynak Doctora. Fizetése 1200 forint. 4). A' Pénzek és Régiségek' Gondviselőjére, a' ki most T. T. *Haliczky Antal* Ur, fizetése 500 forint. 5). A' Természeti Gyűjtemények Gondviselőjének Segédjére, a' ki most Tudós *Jónás József* Ur, Fizetése 500 forint. — Ezen Tisztviselőkön kívül vagyon még az Intézetnek négy szolgálja. — Mind a' Tisztviselőknek mind a' szolgálóknak a' M. Muzeum épületeiben szabad lakások vagyon.

Az Intézetnek tőkepénze a' papiros pénznek 1811-dik esztendőben lett változásától óta 140,000 forintra szállott, melly interestekre adattatván esztendőnként 8400 forinthez. Ezen kívül a' fundált ajánlások esztendőnként tesznek 2600 forintot, és így a' N. Muzeumnak esztendei egész jövedelme megyen 11,000 forintra. A' jövedelmekből fizettetnek a' Tisztviselők és a' szolgálók, melly fizetések 6295 forintra mennek. A' fennmaradó jövedelem a' folyó költségekre fordíttatik: u. m. a' tudós segedelmek megszerzésére, az épület' fenntartására 's a' t. — Mind a' tőke-pénznek, mind a' jövedelmeknek gondviselése és kiszolgáltatása a' Nádor Ispánynak felvigyázása alatt, az Ország Cassájára vagyon bízattatva. Ez esztendőnként számol, és minden esztendőnek a' végével nem csak az Intézetnek egész állapotjáról: hanem a' tőkepénzekről és számadásokról is az Igazgató Kormányzásoknak tudósítások tétetnek; azon kívül minden Országgyűlésen a' Rendeknek bővebb tudósítás mutattatik-be az Intézettről, annak igazgatásáról, és gondviseléséről, a' megkívántatható rendelések tétele vége t.

A' Nemzeti Muzeum' kintseinek közhasznúvá tételére mindeneknek hetenként bizonyos napokon a' bemenetel reggeli órákban megengedtetik. De, a' mi ezen jeles Intézetnek hasznát vég nélkül fogja nevelni, abból áll, hogy Ő Császári Fő Hercegsége az Ország' Nádor Ispánja Ő Császári Királyi Felségének olly feltételt mutatott be, hogy a' Muzeummal a' tudományok kedvellőjiből és barátiból, egy társaság kaptassék össze, mellynek fő célja legyen a' Muzeumbeli tudományos gyűjtemények által a' hazai historiát, a' régiségeket és a' természeti historiát felvilágosítani, és ezen ismereteket a' Hazával nyomtatásban közölni. Minthogy Ő Császári Királyi Felsége a' tudományoknak nemcsak nagy barátja; hanem hathatós oltalmazója is: méltán reménylhetni, hogy az említett bőlts feltétel, egész Hazánknek régen óhajtott örömére, felséges helybenhagyás által, valósággra fog lépni.

~~~~~

A' Pesti közönséges ujságlevelekben ezeket olvassuk: —

A' Pest és Buda közt lévő jég a' napokban több ízben megindult: de megint megállott, úgy hogy tegnap is szabadon jártak, minthogy éjtzakákon hidegek lévén e' második jég az előbbinél is erősebb lett. — Némelly alsóbb tájakon p. o. Paks és Kalotsa között az első jég sem takarodott volt el, midőn ellenben tudjuk a' közönséges levelekből, hogy Pozsonynál tellyeséggel nem; Esztérgomnál pedig csak rövid időre állott-be a' Duna. —

Felséges Urunk Fő Tisztelendő *Döme Károly* Urat, mint jeles ~~memű~~ Lemű Lelki Pásztor, és nevezetes magyar Literátort, kit Ő Excellentziája Mélt. *Rudnai Sándor* Erdélyi Püspök, az Izsai Plébániából a' maga Udvarába meghívott, a' Gyula-Fehérvári Káptalannak tiszteletbéli Kanonokjává nevezni méltóztatott.